

Alueellasi asuva muukalainen

*”Samoin tulee myös teidän rakastaa muukalaista; olettehan itsekin olleet muukalaisina Egyptissä.”
(5. Moos. 10:19.)*

Avaintekstit:

Mark. 12:29-31;
5. Moos. 10:1-19;
Ps. 146:5-10;
Matt. 7:12;
5. Moos. 27:19;
Jaak. 1:27-2:11.

Viime viikolla luimme, miten lainoppinut kysyi Jeesukselta, mikä on tärkein käsky (Mark. 12:28), johon Jeesus vastasi vahvistamalla sen, että Herra on yksi, ja sanomalla: ”Tärkein on tämä: – Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydäimestäsi, koko sielustasi ja mielestäsi ja koko voimallasi.” (Mark. 12:29, 30.)

Jeesus jatkoi kertomalla myös toisesta tärkeästä käskystä (Mark. 12:31), vaikkei lainoppinut ollut sitä edes kysynyt. Jeesus kuitenkin tiesi, miten tärkeä tämä toinenkin käsky oli, joten hän sanoi: ”Toinen on tämä: ‘Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.’ Näitä suurempaa käskyä ei ole.” (Mark. 12:31.)

Näitä suurempaa käskyä ei ole? Jeesus liittää rakkauden Jumalaa kohtaan ja rakkauden lähimmäistä kohtaan yhteen, ja yhdessä nämä kaksi käskyä ovat käskyistä suurimmat.

Jeesus ei taaskaan tuonut esiin mitään uutta, mitä juutalaiset eivät olisi aiemmin kuulleet. Sen sijaan kutsu rakastaa Jumalaa yli kaiken ja ilmaista tuo rakkaus häneen rakkautena lähimmäisiä ja toisia ihmisiä kohtaan oli ajatus, joka lainattiin Viidennestä Mooseksen kirjasta.

YMPÄRI- LEIKATKAA SYDÄMENNE

Viidennen Mooseksen kirjan 10. luvun sisältö, joka on jatkoa 9. luvulle, muodostuu pohjimmiltaan siitä, että Jumala uudelleen vahvistaa liiton, jonka hän oli tehnyt Israelin kanssa. Suurin osa kirjasta on eräänlaista liiton uudistamista. Herra ei luovuttanut kansan suhteen edes kauhean Horebilla tehdyn synnin jälkeen. Silloin Mooses oli tuskin ehtinyt poistua heidän luotaan, kun he jo lankesivat epäjumalanpalvontaan.

Lue 5. Moos. 10:1-11. Mitä sellaista tässä tapahtuu, joka auttaa meitä ymmärtämään, että Herra antoi kansalleen anteeksi sen synnit ja vahvasti liittolupauksen, jonka oli antanut heille ja heidän esi-isilleen?

Mooses murskasi kymmenen käskyn laintaulut (5. Moos. 9:17), mikä oli merkki rikkoutuneesta liitosta (5. Moos. 32:19). ”Osoittaakseen, miten hän inhosi heidän rikostaan, hän paiskasi maahan ne kaksi kivitaulua, ja ne rikkoontuivat kaiken kansan nähden aivan kuin merkiksi siitä, että samoin kuin he olivat rikkoneet Jumalan kanssa tekemänsä liiton, Jumalakin oli rikkonut heidän kanssaan tekemänsä liiton.” (1AO 302.)

Niinpä se, että Jumala käski Mooseksen hakata uudet edellisen kaltaiset kivitaulut ja että Jumala kirjoitti niihin samat sanat kuin ensimmäisissä tauluissa, osoittaa, että hän oli antanut kansalle anteeksi eikä ollut luopunut heistä edes tuolloin.

Lue 5. Moos. 10:14-16. Mitä Jumala sanoo heille? Mikä tarkoitus Herran tässä käyttämällä kielikuvilla on?

Tässä meillä on oikea kielikuvien sekoitus: ympärileikkaus, sydän, niskoittelu. Asia tulee kuitenkin selväksi. Ympärileikkaus oli liiton merkki, mutta se on vain ulkoinen merkki. Jumala halusi heidän sydämensä: heidän mielensä, kiintymyksensä ja rakkautensa. Kielikuva niskoittelusta kertoi siitä, kuinka itsepäisiä he olivat haluttomuudessaan totella Herraa. Pohjimmiltaan Herra pyytää heitä lopettamaan kahtaalle horjumisen ja palvelemaan häntä koko sydämestään ja sielustaan.

Mieti kaikkia kertoja, kun Herra on antanut syntisi anteeksi. Mitä tämän tulisi kertoa sinulle hänen armostaan?

RAKASTA MUUKA- LAISTA

Mooses julisti: "Herralle, teidän Jumalallenne, kuuluvat taivas ja taivasten taivaat sekä maa ja kaikki, mitä maan päällä on." (5. Moos. 10:14.) Miten voimallinen ilmaus Herran ehdottomasta ylivallassa. Sama ajatus löytyy useista kohdista muualtakin Raamatusta: "Herran on maa ja kaikki mitä siinä on, maanpiiri ja ne jotka siinä asuvat." (Ps. 24:1.)

Lue 5. Moos. 10:17-19. Millaisen muun ilmoituksen Herrasta Mooses antaa tässä samassa yhteydessä? Ja ennen kaikkea, mitä Herra vaatii kansaltaan tämän ilmoituksen pohjalta?

Sen lisäksi, että Jahvella on ylivalta taivaassa ja maassa, hän on myös "jumalien Jumala ja korkein Herra" (5. Moos. 10:17). Tämä ei tarkoita, että olisi olemassa muita, vähempiarvoisia jumalia, kuten ne oletetut jumalat, joita heitä ympäröivät pakanat palvoivat. Tämä on pikemminkin tapa ilmaista, että sen lisäksi, että hän on ainoa Jumala ("Näettehän nyt: minä olen ainoa, ei ole muuta jumalaa minun rinnallani." [5. Moos. 32:39]), hänellä on täysi valta yli kaikkien muiden valtojen, todellisten tai kuviteltujen, sekä taivaassa että maan päällä.

Tekstissä sanotaan myös, että hän on "suuri, väkevä ja pelottava Jumala. Hän ei ole puolueellinen, eikä häntä voi lahjoa." Kaikki tämä on osa suurempaa sanomaa: Jahve on teidän Jumalanne, ja teidän, hänen kansansa, tulee totella häntä.

Miten vahva vastakohtaisuus tässä tuleekaasi esiin. Kyllä, Jahve on jumalien Jumala ja herrain Herra, koko luomakunnan ylivertainen hallitsija ja ylläpitäjä (Kol. 1:16, 17), mutta hän myös välittää orvoista, leskistä ja muukalaisista, ja osoittaa sen huolehtimalla heidän välittömistä fyysisistä tarpeistaan. Jumala, joka tietää, jos varpunen putoaa maahan (Matt. 10:29), tietää niidenkin ahdingoista, jotka elävät yhteiskunnan marginaalissa. Herra viestii siis kansalleen, että *te olette kyllä valittuja ja erityisiä, ja minä rakastan teitä, mutta rakastan myös muita, myös keskuudessanne olevia puutteellaisia ja avuttomia. Ja kuten minä rakastan heitä, samoin tulee teidänkin rakastaa. Tämä on yksi liittovelvoitteistanne, ja myös tärkeä sellainen.*

Lue Ps. 146:5-10. Mikä Psalmin sanomassa heijastelee yllä käsittelemäämme aihetta? Mitä tämän tulisi tarkoittaa meille kristityille tänä päivänä?

**OLETTEHAN
ITSEKIN
OLLEET
MUUKA-
LAISINA
EGYPTISSÄ**

”Samoin tulee myös teidän rakastaa muukalaisia; olettehan itsekkin olleet muukalaisina Egyptissä.” (5. Moos. 10:19.) Mikä jakeen sanoma oli Israelille? Entä meille?

Herra oli sanonut Abramille: ”Sinun tulee tietää, että jälkeläisesi joutuvat elämään muukalaisina maassa, joka ei ole heidän omansa. Heistä tulee siellä orjia, ja heitä sorretaan neljäsatä vuotta.” (1. Moos. 15:13; ks. myös 1. Moos. 17:8; Ap. t. 13:17). Näin tapahtui, ja 2. Moos. kirjan alkulukuihin on kirjattu jälkipolville dramaattinen kertomus heidän vapautuksesta (2. Moos. 15:13) ja pelastuksestaan (2. Moos. 14:13) Egyptistä, mikä on esikuva siitä vapautuksesta ja pelastuksesta, joka meille on annettu Kristuksessa. Herra halusi heidän muistavan, missä he olivat olleet ja mitä he olivat olleet: muukalaisia vieraassa maassa.

Toisin sanoen: muistakaa, kuinka olitte itse yhteiskunnan pohjasakkaa, orjia, jotka olitte vahvempienne armoilla, jotka usein kohtelivat teitä kaltoin. Vaikka Israel oli valittu kansa, Jumalan pappisvaltakunta (2. Moos. 19:6), ja vaikka heillä ja heidän keskuudessaan elävillä muukalaisilla oli eroavuuksia – varsinkin uskonnollisten menojen osalta – mitä ihmisoikeuksiin tuli, muukalaista, leskeä ja orpoa piti kohdella samalla oikeudenmukaisuudella, jota israelilaiset odottivat omalle kohdalleen.

Lue Matt. 7:12. Mitä Herra sanoi Israelille keskuudessaan olevien heikkojen kohtelemisesta?

Israelin saama ohje ulkopuolisten kohtelusta ei ollut mikään normi muinaisessa maailmassa, jossa muukalaisia saatettiin kohdella kuin eläimiä, jos niinkään hyvin.

Israelin oli määrä olla erilainen – valona maailmalle. Ero näkyisi Jumalassa, jota he palvoivat; siinä, kuinka he palvoivat häntä; koko uskonnollisessa järjestelmässä, jonka Jumala oli heille antanut. Heidän marginaaliväestölle tarjoamansa ystävällinen kohtelu olisi voinut olla vahva todistus maailmalle heidän Jumalansa ja uskontonsa ylivertauudesta, mikä tiettyssä mielessä olikin koko heidän olemassaolonsa tarkoitus: todistaa Jumalasta maailmalle.

TUOMITKAA OIKEUDEN- MUKAISESTI

Uskovina meidät on kutsuttu heijastamaan Jumalan luonnetta. ”Rakkaat lapseni, teidän vuoksenne minun on jälleen kärsittävä synnytystuskia, kunnes Kristus saa muodon teissä.” (Gal. 4:19.) Luotiinhan meidät alun perin Jumalan kuviksi (1. Moos. 1:27), vaikka synty tuon kuvan sittemmin turmelikin. Kun Mooses puhui Jumalan voimasta ja majesteetista, hän sanoi, ettei Jumala ota vastaan lahjuksia ja että hän välittää heikoista ja syrjityistä. Jumala toimii näin; siksi meidänkin pitää.

Lue seuraavat tekstit. Mikä niiden yhteinen teema on?

5. Moos. 1:16 _____

5. Moos. 16:19 _____

5. Moos. 24:17 _____

5. Moos. 27:19 _____

On yleistä, että monissa tuomioistuimissa heikot, köyhät ja syrjityt eivät saa samanlaista ”oikeutta” kuin ne, joilla on rahaa, valtaa ja suhteita. Eikä tähän vaikuta maa, aikakausi tai kulttuuri, jossa eletään, eikä sekään, kuinka yleviä oikeuden ja tasa-arvon periaatteita kyseisen maan perustuslakiin ja muihin lakeihin on kirjattu. Todellisuus on silti sama: köyhät, heikot ja syrjityt saavat tuskin koskaan samanlaista oikeutta kuin muut.

Se tekeekin näistä Herran sanoista niin merkittäviä. Tällaista epäoikeudenmukaisuutta, joka rehoittaa kaikkialla muualla, ei saa esiintyä Israelissa Jumalan kansan keskuudessa, jonka on määrä edustaa Jumalaa maailmalle. Nykyajan termiä käyttäen voitaisiin sanoa, että Herra halusi, että Israelissa vallitsisi ”yhdenvertaisuus lain edessä”.

Tässä on kuitenkin kyse syvemmästä asiasta kuin pelkästä juridiikasta. ”Olkaa pyhät, sillä minä, Herra, teidän Jumalanne, olen pyhä.” (3. Moos. 19:2.) He kyllä tiesivät, kuka todellinen Jumala oli, heillä oli oikea jumalanpalvelusmuoto ja he toivat oikeanlaisia uhreja. Kaikki nämä olivat hyviä asioita, mutta mitä hyötyä niistä oli, jos he kohtelivat huonosti keskuudessaan olevia heikkoja ja köyhiä? Yhä uudestaan Herra profeettojensa kautta moitti niitä, jotka sortivat Israelin köyhiä ja puutteenalaisia. Miten voit olla ”pyhä” ja samaan aikaan kohdella huonosti toisia? Et voi, vaikka kuinka tiukasti pitäytyisit oikeanlaisissa uskonnollisissa rituaaleissa.

JUMALAN SILMISSÄ PUHDASTA USKONTOA

Lue 5. Moos. 24:10-15. Kuinka meidän tulee kohdella niitä, jotka ovat hallintamme alaisia?

Jälleen kerran näemme Herran huolen ihmisen perusarvokkuuden säilymisestä. Kyllä, joku on sinulle velkaa, ja on tullut aika hakea saatavaasi, mutta osoitathan velalliselle kunnioitusta. Älä ryntää hänen kotiinsa vaatimaan sitä. Sen sijaan odota ulkona ja anna hänen itse tulla ulos ja antaa se sinulle. 5. Moos. 24:12, 13 sanotaan, että jos joku ihmisparka antoi sinulle viittaansa pantiksi, sinun on silti annettava hänen nukkua sen kanssa yönsä. Muut jakeet käsittelevät sitä, kuinka kohdella sinulle työskenteleviä köyhiä. Älä sorra heitä. Se on Jumalan silmissä raskauttava synti. Jos Israelin oli määrä olla todistaja, pyhä kansa, joka kulkee totuudessa pahuuden, epäjumalanpalvonnan ja synnin kyllästämän maailman keskellä, varmasti heidän pitäisi olla ystävällisiä heikoimmille ja syrjityimmille keskuudessaan. Muutoin heidän todistuksensa on tyhjän arvoinen.

Lue Jaak. 1:27-2:11. Mikä Jaakobin sanoissa heijastelee sitä, mitä Herra sanoi kansalleen Viidennessä Mooseksen kirjassa? Mikä merkitys on sillä, että Jaakob liittää köyhien kaltoinkohtelun kymmeneen käskyyn?

Kymmenessä käskyssä ei suoraan puhuta puolueellisuuden osoittamisesta rikkaille köyhien kustannuksella, mutta jos joku pitäytyy tiukasti laissa ja kuitenkin samaan aikaan kohtelee huonosti köyhiä ja puutteenalaisia, se saattaa hänen uskontunnustuksensa ja väitteensä lain noudattamisesta naurunalaiseksi. Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi – tässä on Jumalan lain korkein ilmaus, joka on ”nykyistä totuutta” aivan yhtä paljon nyt kuin se oli Jaakobin aikana ja silloin, kun Mooses puhui Israelille pyhän maan rajalla.

Miksi kristittyjen, jotka ottavat lain noudattamisen vakavasti, tulee varmistua siitä, että he suhtautuvat yhtä tosissaan Jaakobin ja Viidennessä Mooseksen kirjan sanoihin? Miksi uskomme lain noudattamiseen tulisi Jaakobin kirjeen perusteella vain vahvistaa päätöstemme auttaa keskuudessamme olevia köyhiä ja puutteenalaisia?

KERTAUS

Lisäaineistoa: On vaikea kuvitella, miten parhaimpinakin aikoina, kuten Daavidin ja Salomon hallituskausilla, Israelin kansa, jota Jumala oli niin runsaasti siunannut, saattoi kuitenkin samaan aikaan niin surutta sortaa keskuudessaan olevia köyhiä, avuttomia ja syrjittyjä.

”Te poljette tilattomia ja viette maanvuokrana heidän viljansa. Sen tähden teidän käy näin: Vaikka te rakennatte taloja hakatuista kivistä, ette saa asua niissä. Vaikka te istutate ihania viinitarhoja, ette saa nauttia niiden viiniä. Sillä minä tiedän teidän rikostenne luvun ja syntienne määrän. Te sorratte syytöntä, te otatte lahjuksia ja syrjitte köyhiä oikeuspai-kalla.” (Aam. 5:11, 12.)

”Hän tulee ja vaatii tilille kansansa vanhimmat ja hallitusmiehet: - Te olette riistäneet tyhjiin, te olette tärvelleet viinitarhan, köyhien omasta te olette koonneet omaisuutenne.” (Jes. 3:14.)

Keskustelunaiheita:

1. Israelin tuli muistaa, että he olivat olleet muukalaisia Egyptissä. Heidän piti kohdella ulkopuolisia Israelissa samoin kuin toivoivat, että heitä olisi kohdeltu silloin, kun he itse olivat muukalaisia. Miten tämä totuus liittyy evankeliumiin, ajatuksen siitä, että Jeesuksen veren kautta meidät on vapautettu synnin orjuudesta? Miksi ja millä tavoin sen, mitä Jeesus on tehnyt hyväksemme, tulisi vaikuttaa siihen, miten kohtelemme toisia, varsinkin keskuudessamme olevia avuttomia ihmisiä?

2. Saatamme viettää lepopäivää oikeana päivänä, ymmärtää totuuden kuolleitten tilasta, helvetistä, pedon merkistä jne. Kaikki nämä ovat ihan hyviä asioita, mutta mitä merkitystä niillä on, jos kohtelemme toisia ilkeästi tai sorsamme keskuudessamme olevia heikkoja tai tuomitsemme epäoikeudenmukaisesti silloin, kun tehtävämme on ratkaista jokin tilanne? Miksi meidän, varsinkin vaalimamme totuuden tähden, on ol-tava erityisen tarkkoja siitä, ettemme ajattelisi, että totuuden tunteminen on kaikki, mitä Jumala meiltä vaatii? Miksi tämä on meille mahdollisesti vaarallinen ansa?

3. Miten uskomme auttaa meitä ymmärtämään käsitettä ”ih-misoikeudet”?